

A fokozott kockázatú egyének elkerülik a vastagbélrákszűrést

A stockholmi Karolinska Intézet újonnan publikált tanulmánya szerint a vastagbélrák szűrésére 1999-ben indított programtól döntően azok maradtak távol, akik a leginkább profitálhattak volna belőle. Az eredmények alapján a jövőben átfogó tájékoztatási kampányokra lenne szükség a megelőzés fontosságának tudatosítására, és nemcsak Svédországban, hanem hazánkban is.

A szűrési programok ismert problémája, hogy a legnagyobb arányban azok vesznek rajtuk részt, akik összességében is egészségtudatosabban élnek, és egyébként is kevésbé veszélyeztetettek, például nem dohányoznak, rendszeresen sportolnak és nincs jelentős túlsúlyuk. Amennyiben ez a vastagbélrák szűrésre is igaz, úgy valószínűsíthető, hogy a leginkább veszélyeztetettek szűrése marad el, akiknél a megelőzésnek ez a formája a leghatékonyabb és legfontosabb lenne.

A Karolinska Intézet most publikált tanulmánya megerősítette a fenti aggodalmakat. Az intézet kutatócsoportja kilenc évvel ezelőtt kétezer, 59 és 61 év közötti egyének kínált fel ingyenes vastagbélrákszűrést egy vizsgálat keretében. Az érintettek 39%-a élt ezzel a lehetőséggel, míg a maradék 61% nem kívánt részt venni a programban. A két csoport utánkövetése során igazolódtott, hogy a szűrővizsgálatokat elutasító személyek körében lényegesen magasabb sz. ázalékban alakult ki vastagbélrák, illetve nagyobb arányban haltak meg vastagbélrák következtében, mint a szűrésben résztvevő csoport tagjai - olvasható az [intézet honlapján](#).

"A daganatok kialakulásában és a következményes halálozásban tapasztalt óriási különbség véleményünk szerint nem a szűrőprogramok hatékonyságának köszönhető. Sokkal valószínűbb, hogy a beválasztás során a saját döntésük szerint szelektálódtak a résztvevők. Eredményeink alapján főleg azok csatlakoztak, akik egészségesebb életmódjuk miatt amúgy is kevésbé voltak veszélyeztetettek" - kommentálta az eredményeket Johannes Bloom, a svéd kutatócsoport egyik tagja.

Azok a személyek, akik távol maradtak a szűrésről, a mindennapok során is jóval kevésbé élnek egészségségesen: alátámasztja mindezt a megfigyelés is, hogy az említett egyének között - az egészségtudatos csoport viszonyítva - több mint kétszer gyakrabban fordult elő szív- és érrendszeri megbetegedések, és a dohányzással összefüggésbe hozható daganatok előfordulása is gyakoribb volt.

"A legnagyobb kihívás, hogy a kevésbé egészségtudatos emberekhez is eljusson az üzenet, és megértsék, hogy a szűrőprogramok sokszor valóban életet menthetnek. Amellett, hogy mindez növelné a szűrések hatékonyságát, a megmentett életévek vonatkozásában kifejezett költségeket is csökkentené" - tette hozzá Bloom.

Hazánkban is növelni kellene a vastagbélrák szűrésére indított program hatékonyságát

A daganatos betegségek korai felismerésére fordított milliárdok sovány bizonyítható eredményt hoztak hazánkban is - áll az Állami Számvevőszék 2008. májusában nyilvánosságra hozott jelentésében, amely az egyes onkológiai szűrési programokra fordított pénzek hasznosulását vizsgálta.

A vastag- és végbéldaganatok szűrésére indított szűrőprogram eredményessége hazánkban egyelőre nem túl biztató: a 2001-ben beharangozott elképzelés, ami kezdetben tíz, 2012-ig pedig a halálozások húsz százalékos csökkentését ígérte, mindössze egyetlen napig élt népegészségügyi célú szűrővizsgálatként, 2005. december 31-én. 2006. januárjában már csupán kísérleti programként szerepelt. Az egészségügyi tárca idéntől már egyáltalán nem fizeti a szűréseket, a programot pedig a szakmai viták miatt egyelőre felfüggesztette.

Hazánkban - a nyugati fejlett országokhoz hasonlóan - vastagbélrákban évente körülbelül 6000 ember hal meg, ezzel ez a második leggyakoribb daganatos halálok. A betegség megelőzésében továbbra is kizárólagos az öngondoskodás szerepe, az egészségmegőrzést célzó információk széles körű terjesztéséhez pedig nyilvánvalóan társadalmi összefogásra lenne szükség.

Az eredeti közlemény kivonata a [Cancer Epidemiology, Biomarkers & Prevention](#) című folyóirat online változatában olvasható.